

Ik zag de man met de verborgen camera alleen maar omdat ik er niet meer tegen kon om naar de doodskisten te kijken. Ik keek er al een hele tijd naar. Vanaf het moment dat de twee houten kisten de kerk waren binnengebracht tot ze naar het kerkhof waren gedragen en voorzichtig in hun vers gedolven graven waren neergelaten, had ik nergens anders naar gekeken. Maar toen de dominee de sombere woorden uitsprak: ‘... want gij zijt stof en tot stof zult gij wederkeren...’ en ik wezenloos omlaag staarde naar de graven, drong de werkelijkheid weer met een mokerslag tot me door. Mijn vader en moeder lagen in die kisten.

Mijn vader en moeder waren dood.

Ik kon het niet geloven, het me niet voorstellen en het deed zo’n pijn dat ik weg moest kijken. Terwijl ik langzaam mijn hoofd optilde en de tranen uit mijn ogen wreef, voelde ik mijn oma’s hand op mijn arm. Ik keek haar aan. Zij huilde ook, haar vriendelijke ogen stonden vol tranen. Ik kneep in haar hand en glimlachte verdrietig. Vervolgens keek ik naar opa. Hij keek met opgeheven hoofd recht voor zich uit, zijn oude, verweerde gezicht was ineengeschrompeld van verdriet.

De dominee zei nu het Onze Vader: ‘Vergeef ons

onze schuld, zoals wij ook anderen hun schuld vergeven,' en enkele andere rouwenden mompelden met hem mee. Ik liet mijn blik over hen heen glijden, herkende vaag alle vertrouwde gezichten en zag toen de man met de verborgen camera.

Eerst wist ik niet dat hij een verborgen camera had. Ik had eerst niet eens door dat ik naar hem keek. Mijn hoofd was leeg. Ik staarde gewoon zonder iets te zien, me niet bewust van wat ik zag. Pas toen de zon even door de wolken brak en er een piepklein lichtje opflitste van een van zijn colbertknopen, trok hij mijn aandacht.

Hij was nogal lang, met kort grijs haar en staalgrijze ogen, en stond naast enkele oude studievrienden van mijn ouders. Ik wist dat hij niet bij hen hoorde. Ze waren allemaal van dezelfde leeftijd als mijn vader en moeder, achter in de dertig, begin veertig, maar hij was minstens vijftig, misschien iets ouder. En terwijl ik al mijn vaders en moeders vrienden kende, zoals ik iedereen kende op de begrafenis, had ik deze man nog nooit gezien. Dat was niet het enige waardoor hij opviel. Er was ook iets anders, iets aan hem wat gewoon niet klopte...

Toen lichtte zijn colbertknoop weer op, glinsterend als een stukje glas, en ineens wist ik wat het was. Ik had al eens eerder een knoopsgatcamera gezien. Mijn vader had er een paar keer een gebruikt. Hij had het me laten zien, me het ding laten uitproberen. Mijn vader vond het leuk me te laten zien hoe dingen werken.

Mijn vader...

Mijn moeder.

De herinnering kwam vol bij me binnen, vulde mijn ogen weer met tranen en de daaropvolgende minuten was alles wazig.

De dienst was voorbij, de gebeden uitgesproken, het kerkhof rustig en stil. Het was zachtjes gaan regenen, mensen begonnen te vertrekken, schuifelden ongemakkelijk bij de graven vandaan en liepen terug naar hun auto.

Opa legde zijn hand op mijn schouder.

Ik veegde mijn ogen af en keek hem aan.

‘Wil jij nog iets zeggen, Travis?’ vroeg hij zachtjes.

Ik kon niet denken. Mijn hoofd was leeg. Ik keek om me heen, zocht de man met de staalgrijze ogen, maar hij was nergens meer te bekennen.

Ik keek omlaag naar de graven, naar de twee kisten die in de aarde rustten. Er was zoveel wat ik wilde zeggen, maar de woorden wilden niet komen. Ik sloot mijn ogen en zag de inscripties op de grafstenen voor me:

JACK DELANEY
GELIEFDE ZOON,
ECHTGENOOT EN VADER
OVERLEDEN 16 JULI 2013
IN DE LEEFTIJD VAN 38 JAAR
HIJ RUSTE IN VREDE

ISABEL DELANEY
GELIEFDE DOCHTER,
ECHTGENOTE EN MOEDER
OVERLEDEN 16 JULI 2013
IN DE LEEFTIJD VAN 37 JAAR
ZIJ RUSTE IN VREDE

Wat viel er nog te zeggen?

Toen we over het parkeerterrein bij de kerk naar opa's auto liepen, zag ik de man met de grijze ogen weer. Hij stond naast een zwarte BMW met getinte ramen en praatte in een mobiele telefoon. Tegen de tijd dat we bij opa's auto waren, was hij klaar met zijn gesprek en deed de kofferbak van zijn BMW open om er een overjas uit te halen. Terwijl opa in zijn zakken naar de autosleutels zocht, haalde ik mijn mobiel tevoorschijn, zette hem aan en activeerde de camera. De man had zijn jas nu aan en bracht zijn hand omhoog om de kofferbak te sluiten. Toen ik mijn mobiel ophield en op hem inzoomde, zag ik hem even naar me kijken. Een seconde lang bevroor hij, vanaf het scherm keken zijn kille ogen me aan en snel nam ik een foto. Meteen na het klikken van de camera zag ik hem volgens mij naar me knikken.

‘Wat doe je, Trav?’ hoorde ik opa zeggen.

‘Niks,’ mompelde ik en ik borg mijn telefoon op.

Opa keek naar de BMW, maar daar viel nu niets te zien. De man was ingestapt en had het portier gesloten, zijn gezicht was achter het getinte glas niet te on-

derscheiden. Opa bleef met een lichte frons op zijn gezicht even naar de BMW staren en draaide zich toen weer naar mij.

‘Kom op, jong,’ zei hij en hij deed het achterportier open. ‘We gaan naar huis.’

2

Mijn vader en moeder hadden een klein detective-bureau met de naam Delaney Detectives. Opa had in 1994 het bureau in zijn eentje opgericht en pap en mam waren twee jaar later, meteen na de universiteit, voor hem gaan werken. Zo'n tien jaar geleden had opa zich uit het bedrijf teruggetrokken en sindsdien hadden mijn ouders het samen geleid. Het meeste werk wat ze deden was helemaal niet zo spectaculair of opwindend: valse verzekeringsclaims, bedrijfsbeveiliging, opsporen van getuigen en debiteuren, en al raakten ze soms betrokken bij de meer duistere kant van het leven, ik was nooit echt ongerust geweest over hun veiligheid. Ze waren heel goed in hun vak. Ze wisten wat ze deden. Ze namen geen onnodige risico's. Dus was het eigenlijk nooit bij me opgekomen dat ze op een dag niet thuis zouden komen. Ze waren mijn vader en moeder, ze kwamen *altijd* thuis.

Maar twee weken geleden, dinsdag 16 juli, kwamen ze niet.

Die dag zal ik nooit vergeten.

De dag dat de wereld ophield met draaien.

Ik was op mijn gewone tijd, rond halfvier, uit school thuisgekomen en nadat ik me had omgekleed en iets had gegeten, hadden pap en mam gezegd dat ze die avond met de auto naar Londen zouden gaan en pas morgen terug zouden komen.

‘Sorry, Trav,’ had mam gezegd, terwijl ze op haar horloge keek. ‘Ik weet dat het allemaal nogal plotseling is, maar er is zojuist iets binnengekomen, iets heel belangrijks, en we moeten zo snel mogelijk naar Londen. Jij slaapt vannacht bij oma en opa.’

‘Maar het is dinsdag,’ zei ik. ‘Mijn boksavond.’

‘Je kunt evengoed naar de club,’ zei pap. ‘Opa brengt je wel.’

‘Die houdt niet van boksen,’ zei ik. ‘Hij vindt het iets voor mietjes.’

Pap lachte. ‘Pak je spullen, oké? We moeten zo weg. We zetten je onderweg af.’

Gek, wat je je herinnert. Ik weet dat ik naar boven naar mijn slaapkamer moet zijn gegaan en een paar spullen in mijn rugzak moet hebben gestopt: tandenborstel, pyjama, bokshandschoenen, korte broek... maar daar herinner ik me niets van. Wat ik nog wel weet is dat toen ik beneden kwam en naar buiten liep om mijn rugzak in de auto te leggen, pap en mam op de oprit ergens over ruzieden. Ze schreeuwden niet naar elkaar of zo. Dat deden ze nooit. Eigenlijk was het ook geen echte ruzie, maar een klein verschil van mening. Mam wilde met háár auto naar Londen en pap wilde met de zijne. Mams auto was een automaat, een Volvo, een stuk comfortabeler dan paps oude

Saab. Maar mams auto stond in de garage en die van pap stond op de oprit. Dus als ze met mams Volvo zouden gaan, zou pap de Saab achteruit moeten rijden, wachten tot mam de Volvo uit de garage had gereden en dan de Saab er weer in moeten zetten.

‘Alleen maar tijdsverspilling,’ zei hij.

Mam schudde haar hoofd. ‘Ik rij niet dat hele eind naar Londen in die ouwe bak van jou.’

‘Het mag dan een oude bak zijn,’ zei pap, ‘maar hij heeft tenminste een fatsoenlijke kleur.’

Mams auto was knalgeel, haar lievelingskleur, en pap pestte haar altijd ermee dat hij er zo belachelijk uitzag.

‘Trouwens, ik rij,’ zei pap. ‘Jij hoeft alleen maar te zitten en uit het raam te kijken.’

‘Ik krijg pijn in mijn rug van die stoel.’

‘Het is niet ver. We zijn er in een paar uur.’

‘Ik wil in Londen niet de hele avond last van mijn rug hebben.’

Pap zuchte. ‘Oké, we gaan met die van jou.’

Nadat hij zijn auto weg had gezet en mam de hare uit de garage had gereden en pap de zijne er weer in, hadden ze weer verschil van mening gekregen. Nu over paps navigatiesysteem. Pap had totaal geen richtingsgevoel en als hij reed gebruikte hij altijd zijn navigatiesysteem, zelfs voor korte afstanden. Maar mam had er de pest aan en gebruikte er nooit een, waar ze ook naartoe ging. Dus toen mam zag dat pap zijn navigatiesysteem meenam, zei ze dat hij het terug moest leggen.

‘Ik wil dat ding niet in mijn auto,’ zei ze beslist.

‘We rijden naar het centrum van Londen,’ zei pap. ‘Je weet wat voor straten dat zijn...’

‘Kan me niet schelen,’ zei mam. ‘Ik verdwaal nog liever dan zo’n ding te gebruiken.’

‘Maar ik heb het adres al ingetoetst,’ zei hij. ‘Het enige wat we in Londen hoeven te doen is hem aanzetten...’

‘Nee,’ zei mam.

Pap keek haar aan, wilde nog iets zeggen, maar toen hij de uitdrukking op haar gezicht zag, bedacht hij zich. Hij zuchtte nog eens, draaide zich om en bracht zijn navigatiesysteem terug naar de garage.

De garage is net groot genoeg voor één auto en pap was meer dan twee meter lang, dus in plaats van zich de garage in te wurmen om het navigatiesysteem terug in de auto te leggen, liet hij hem in een kartonnen spulendoos op een plank achter de deur vallen.

En dat was het eigenlijk.

Het stelde niets voor. Tegen de tijd dat we allemaal in de auto zaten en de straat uit reden, was het hele gedoe vergeten. Mam lachte en maakte grapjes. Pap zat aan de radio te morrelen en zong mee met een of ander hopeloos oud popnummer en ik zat gewoon achterin en verheugde me op mijn vaste dinsdagavonduitje naar de bokscub.

Dat herinner ik me allemaal nog levendig.

Daarna gaat mijn geheugen weer op zwart. Van de tijd dat we van huis gingen tot het moment dat opa’s mobiele telefoon ging, kan ik me niets herinneren.